

AKOS

AGENCIJA ZA KOMUNIKACIJSKA
OMREŽJA IN STORITVE
REPUBLIKE SLOVENIJE

Številka: 06121-21/2014/4

Datum: 21. 1. 2015

Agencija za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije, Stegne 7, 1000 Ljubljana, na podlagi prvega odstavka 39. člena Zakona o avdiovizualnih medijskih storitvah (Uradni list RS, št.: 87/2011), v zadevi inšpekcijskega nadzora spoštovanja določb o zaščiti otrok in mladolletnikov v televizijskih programih, izdajatelju televizijskega programa Planet TV, družbi Antenna TV SL d.o.o., Stegne 19, 1000 Ljubljana, ki jo zastopajo direktorji Petra Šušteršič, Špela Pirnat, Peter Jeremy Smith in Marijan Jurenec, izdaja po pooblašeni uradni osebi Igorju Žabjeku, po uradni dolžnosti naslednjo

ODLOČBO

1. Družbi Antenna TV SL d.o.o., Stegne 19, 1000 Ljubljana, izdajateljici televizijskega programa Planet TV, se odreja, da v roku dveh mesecev od vročitve te odločbe uvede ukrepe in vzpostavi mehanizme, s katerimi bo zagotovila razširjanje informativnih programskih vsebin v svojem televizijskem programu v skladu s četrnim odstavkom 5. člena Splošnega akta o zaščiti otrok in mladolletnikov v televizijskih programih in avdiovizualnih medijskih storitvah na zahtevo (Uradni list RS, št. 84/2013), tako da v informativnih programskih vsebinah dovolj zgodaj pred predvajanjem prizorov, ki utegnejo škodovati razvoju otrok in mladolletnikov, a so upravičeni s kontekstom, objavi ustrezno opozorilo voditelja oddaje gledalcem oziroma drugo ustrezno opozorilo, ter da v istem roku o teh ukrepih in mehanizmi obvesti Agencijo za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije.
2. Stroški postopka niso nastali.

Obrazložitev:

Agencija za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije (v nadaljevanju: agencija), ki je na podlagi prvega odstavka 39. člena Zakona o avdiovizualnih medijskih storitvah (Uradni list RS, št. 87/2011; v nadaljevanju: ZAvMS) pristojna za izvajanje inšpekcijskega nadzora nad izvrševanjem določb ZAvMS, je zoper družbo Antenna TV SL d.o.o., Stegne 19, 1000 Ljubljana (v nadaljevanju: izdajatelj), izdajateljico televizijskega programa Planet TV, po uradni dolžnosti začela postopek inšpekcijskega nadzora zaradi domnevnega nespoštovanja določbe četrtega odstavka 5. člena Splošnega akta o zaščiti otrok in mladolletnikov v televizijskih programih in avdiovizualnih medijskih storitvah na zahtevo (Uradni list RS, št. 84/2013; v nadaljevanju: splošni akt). Ta določa, da mora biti v primeru, če se v informativnih programskih vsebinah pojavijo prizori, ki utegnejo škodovati razvoju otrok in mladolletnikov, a so upravičeni s kontekstom (npr. prizori prometnih in naravnih nesreč ter njihovih žrtev, prizori vojnega nasilja), dovolj zgodaj pred njihovim predvajanjem objavljeno ustrezno opozorilo voditelja oddaje gledalcem oziroma drugo ustrezno opozorilo. Ob tem ponudniku omenjene programske vsebine ni treba označiti skladno s sedmim odstavkom 14. člena oziroma drugim odstavkom 15. člena ZAvMS.

Agencija je na podlagi lastnih posnetkov televizijskega programa Planet TV, predvajanega dne 18. 11. 2014, ugotovila, da se je v času od 18:25:18 do 20:00:06 predvajala informativna programska vsebina z naslovom »Danes«, v okviru katere so bili šestkrat predvajani prizori spolnosti, in sicer v času od 18:25:27 do 18:25:34, od 18:57:41 do 18:57:47, od 18:59:00 do 18:59:11, od 19:01:07 do 19:01:15, od 19:06:06 do 19:06:11 in od 19:06:36 do 19:06:39.

Vsi predvajani prizori so sicer bili upravičeni s kontekstom, saj so se predvajali v informativni oddaji kot video podlaga novici oziroma novinarskem prispevku o incidentu na srednji šoli, a so bili predvajani na način, da bi utegnili škodovati razvoju otrok, zato bi moralo biti dovolj zgodaj pred njihovim predvajanjem objavljeno ustrezno opozorilo voditelja oddaje gledalcem oziroma drugo ustrezno opozorilo, kot to določa četrti odstavek 5. člena splošnega akta.

Agencija je ugotovila, da so bili v omenjenih posnetkih prikazani občasni in nazornejši prizori spolnosti (oralni seks), a brez podrobnega prikaza spolnega organa, saj je bil ta v posnetku zamegljen. Agencija je zato ugotovila, da zadevna informativna programska vsebina ni bila primerna za ogled otrokom do 12. leta starosti. Za takšne vsebine 7. člen splošnega akta med drugim določa, da razvoju otrok do 12. leta utegnejo škodovati vsebine z občasnimi, zmerno dolgimi, zmerno intenzivnimi ter nazornejšimi prizori spolnosti brez podrobnosti.

Zaradi zgoraj navedenih dejstev bi moralo biti v skladu z določbami četrtega odstavka 5. člena splošnega akta dovolj zgodaj pred predvajanjem prizorov, ki utegnejo škodovati razvoju otrok in mladostnikov, objavljeno ustrezno opozorilo voditelja informativne programske vsebine gledalcem oziroma drugo ustrezno opozorilo. Agencija je ugotovila, da takšnega opozorila, kot ga določa četrti odstavek 5. člena splošnega akta, pred ali med samo programsko vsebino ni bilo.

Agencija je zaradi ugotovitve dejstev in okoliščin izdajatelja z dopisom št. 06121-21/2014/1 z dne 3. 12. 2014 seznanila z zgoraj navedenimi ugotovljenimi dejstvi in okoliščinami ter ga pozvala, da ji v zvezi s tem poda pisno izjavo. Agencija je dne 15. 12. 2014 s strani izdajatelja prejela pisno izjasnitev št. 06121-21/2014/3, ki jo je skrbno preučila, v nadaljevanju obrazložitve te odločbe pa se do nje tudi opredelila.

Izdajatelj se v izjasnitvi sklicuje na točko 7. člena splošnega akta, ki določa, da za programske vsebine, ki utegnejo škodovati razvoju otrok do 12. leta, ne sodijo občasni prizori spolnosti brez podrobnosti, če so predvajani z namenom obveščanja oziroma izobraževanja o človeški spolnosti ali zdravju. Ta element dovoljenosti predvajanja takšnih vsebin za namen izobraževanja, kot je določen v točki g) 7. člena splošnega akta, izhaja po navedbah izdajatelja iz tretjega odstavka 3. člena splošnega akta, kjer so določene smernice glede presoje elementov (med drugim) golote in spolnosti pri predvajanju vsebin. Izdajatelj je navedel, da ta element sodi pod točko a) omenjenega tretjega odstavka 3. člena splošnega akta, ki določa, da je pri presoji treba upoštevati kontekst, v katerem se glede na pričakovanja gledalcev določenega žanra in namen programske vsebine pojavijo prizori, ki utegnejo škodovati razvoju otrok in mladostnikov, npr. izobraževalni kontekst in tudi kritična obravnava škodljivega vedenja. Iz tega je po izdajateljevih navedbah mogoče analogno ugotoviti, da so občasni prizori spolnosti brez podrobnosti dovoljeni, če so predvajani z namenom kritične obravnave škodljivega vedenja. Izdajatelj ob tem navaja tudi 4. člen splošnega akta, ki za otroške programske vsebine določa, in kar je po njegovih navedbah z vidika zaščite otrok strožja

določba, da so prikazi golote in spolnosti dovoljeni, če so upravičeni s kontekstom in negativno ovrednoteni. Izdajatelj je za zadevno informativno programsko vsebino navedel, da je bil namen prispevka v tem, da se kritično obravnava vedenje akterjev na posnetkih, saj spolni akt ravnatelj in učiteljice v šoli ne sporoča vrednost, ki naj bi jih otrokom vzgojno-izobraževalne institucije dajale. Izdajatelj je navedel, da je za šole, ki imajo poleg izobraževalne tudi vzgojno funkcijo, še kako pomembno, kakšne vrednote učitelji in starši ter širše okolje predajajo mladini. Še posebej v kontekstu izgube vzgojnega momenta, ki se je – kot je navedel izdajatelj – po mnenju dela stroke izgubila v reformi šolstva. Izdajatelj je navedel, da je kritična obravnava posledic samega dejanja oziroma akta še kako pomembna za razpravo o vzgojni vlogi slovenske šole, kar je prepoznala tudi stroka, ki je ob tem dogodku izpostavila ta vprašanja in javno nastopala v izdajateljevih oddajah. Izdajatelj je ta del izjasnitve zaključil z navedbo, da je zadevna programska vsebina, kot je bila prikazana, želela kritično in negativno ovrednotiti akt, ki se je zgodil v šoli kot vzgojno-izobraževalni instituciji.

Agencija je ugotovila, da je izdajateljeva razlaga in uporaba točke g) 7. člena splošnega akta in tretjega odstavka 3. člena splošnega akta v zadevnem primeru napačna. Prizori spolnosti v zadevni informativni programski vsebini namreč niso bili predvajani z namenom obveščanja oziroma izobraževanja o človeški spolnosti in zdravju, temveč so bili predvajani z namenom poročanja o škandalu zaradi javne objave videoposnetka spolnega odnosa, ki sta ga imela ravnatelj in učiteljica v šolskih prostorih. Agencija ugotavlja, da poročanje o tem, da se je posnetek spolnega akta hitro razširil v javnost, ali je posnetek pristen, ali je zasebno življenje dveh posameznikov stvar javnosti, ali spolni odnos sodi v prostore vzgojno-izobraževalne ustanove in kaj celotna situacija pomeni za ugled učiteljev, šolstva ter za sama akterja, njuno kredibilnost, avtoriteto in njune ožje družinske člane, v zadevni informativni programski vsebini ni imelo namena izobraževanja oziroma obveščanja o spolnosti. Agencija je torej ugotovila, da zadevni videoposnetek ni bil večkrat objavljen z namenom obveščanja oziroma izobraževanja o človeški spolnosti, kot objavo otrokom potencialno škodljive vsebine v izobraževalnem kontekstu upravičuje točka g prvega odstavka 7. člena splošnega akta. Agencija je ugotovila tudi, da v zadevni programski ni šlo za kritično obravnavo škodljivega vedenja, saj spolnost sama po sebi ne sodi v kategorijo škodljivega vedenja. Izdajatelj je sebi v prid navedel 4. člen splošnega akta, za katerega pa agencija ugotavlja, da govori o prikazih golote in spolnosti v otroških programskih vsebinah, medtem ko je v zadevnem primeru šlo za objavo v informativni programski vsebini »Danes«, pri kateri bi moral izdajatelj upoštevati določbe četrtega odstavka 5. člena splošnega akta.

Izdajatelj je v zvezi z ugotovitvijo agencije, da v prizorih spolnosti ni bilo podrobnega prikaza spolnega organa, saj je bil ta v posnetku zamegljen, navedel, da so bili spolni organi s tem nevidni očem otrok in da otroci do 12. leta starosti tako ne bi mogli razbrati, da je šlo za oralni spolni odnos. Po navedbah izdajatelja otrokom do 12. leta običajno še niso poznane besede kot so »oralno«, »zadovoljevanje«, »razvrat« in besedna zveza »spolni škandal«, poleg tega pa zaradi zamegljenih spolnih organov iz posnetka niso mogli razbrati, da je šlo za spolni akt. Izdajatelj je navedel, da zaradi zamegljenih organov torej niti ni šlo za prizore spolnosti. Izdajatelj je navedel, da je pri otrocih, ki so še mlajši od otrok starih 11 let, sposobnost prepoznav in vedenja, kaj spolni akt je, toliko manjša, ter da so bili tisti otroci do 12. leta, ki so jim navedeni izrazi poznani, že deležni spolne vzgoje in izobraževanja, zaradi česar takšni prizori niti niso mogli škodljivo vplivati na njihov razvoj. Zaradi navedenega izdajatelj meni, da zadevna programska vsebina ni mogla imeti učinka, ki

bi pri spolno neizobraženih in spolno izobraženih otrocih vzbudil občutke nelagodja in tesnobe. Prva skupina otrok takšnih občutkov ni mogla imeti zaradi starosti in zamegljenih spolnih organov in nevedenja o tem, da gre dejansko za spolni odnos, druga skupina otrok pa zaradi vzgoje in izobraževanja na tem področju s strani staršev ali pa zaradi lastnega izobraževanja. Ob koncu tega dela izjasnitve je izdajatelj še izpostavil, da programska vsebina, kot je bila prikazana, ne pomeni nevarnosti, da bi otroci do 12. leta starosti takšno dejanje posnemali, saj zaradi zamegljenih spolnih organov ti niso bili vidni in zato niti ni razvidno iz vsebine prispevka, da gre za oralni odnos, kot navaja agencija.

Glede navedb izdajatelja, da je bil v prikazu spolnega akta spolni organ zamegljen, zaradi česar otroci do 12. leta ne bi mogli razbrati, da je šlo za oralni spolni odnos, agencija ugotavlja, da pri presoji, ali gre za prizor spolnosti, ni pomembno, ali je ta prizor na kakršenkoli način zakrit ali ne. Kljub zakritemu spolnemu organu je iz posnetka jasno razvidno, da gre za spolni odnos, pri katerem moški oralno zadovoljuje žensko, ki od prsi navzdol gola sedi na pisalni mizi. Však morebitni dvom otroka o razumevanju predvajanega posnetka je odpravil voditelj oddaje s komentarjem ob predvajanju posnetka, da je »ravnatelj oralno zadovoljeval učiteljico matematike«, ob posnetku pa je bil objavljen tudi napis »spolni škandal«. Vsa omenjena dejstva zavračajo navedbe izdajatelja, da iz vsebine prispevka (videoposnetek s komentarjem) ni razvidno, da gre za oralni spolni odnos. Agencija se nadalje ne strinja z navedbo izdajatelja, da zadevna programska vsebina ni mogla imeti učinka, ki bi pri spolno neizobraženih in spolno izobraženih otrocih vzbudil občutke nelagodja in tesnobe. Agencija poudarja, da so otroci do 12. leta starosti ne glede na njihovo znanje o spolnosti, ki je v primeru tako mladih otrok zagotovo pomanjkljivo, ob prizorih golote, intime in spolnih odnosov vsaj v zadregi ali se počutijo neprijetno oziroma tesnobno, saj tovrstnih vsebin ne morejo primerjati ali uskladiti z osebnimi izkušnjami. Otroci lahko zaradi nedokončanega čustvenega in kognitivnega razvoja tovrstne prizore brez ustreznega zunanega nadzora (staršev, skrbnikov ali drugih starejših oseb), ki je brez pravočasno objavljenega ustreznega opozorila gledalcem manj verjeten, napačno razumejo, napačno vrednostno presodijo in napačno ponotranjijo.

Izdajatelj je v zvezi z opozorilom voditelja programske vsebine gledalcem oziroma drugega ustreznega opozorila navedel še, da glede na njegove dosedanje navedbe ni bilo podanih razlogov, da bi voditelj programske vsebine moral podati opozorilo gledalcem oziroma drugo ustrezno opozorilo. Izdajatelj je navedel, da gre za informativni program, ki analitično spremlja in kritično ovrednoti dogodke doma in po svetu in jih tudi postavlja v širši družbeni kontekst. Po izdajateljevih navedbah je že s samo komentirano napovedjo, ki dogodek ovrednoti, jasno, v kakšnem kontekstu se bo dogodek obravnaval in kaj se od prispevka lahko pričakuje. Izdajatelj je navedel še, da vse njegove dosedanje navedbe v izjasnitvi opravičujejo, da je bila zadevna programska vsebina objavljena na način in v času, kot je bila in se s tem ni škodovalo razvoju otrok.

Izdajateljeve navedbe, da je že s samo komentirano napovedjo, ki dogodek ovrednoti, jasno, v kakšnem kontekstu se bo dogodek obravnaval in kaj se od prispevka lahko pričakuje in da glede na vse dosedanje navedbe v izjasnitvi ni bilo podanih razlogov, da bi voditelj programske vsebine moral podati opozorilo gledalcem oziroma drugo ustrezno opozorilo, po ugotovitvah agencije ne držijo. Agencija ugotavlja, da je iz komentirane napovedi, ki dogodek ovrednoti, lahko razvidno, na kakšen način se bo dogodek obravnaval, nikakor pa brez pravočasnega opozorila gledalcem ne more biti jasno, da se bodo v programski vsebini predvajali nazorni in resnični prizori spolnosti.

Seveda je lahko že zaradi same narave dnevno-informativne oddaje gledalcu jasno, da lahko v njej pričakuje poročanje o tragičnih dogodkih, vendar pa mora izdajatelj pri pripravi prispevkov in pred samim predvajanjem novic upoštevati, da lahko oddajo spremljajo otroci, ki jim določeni prizori utegnejo škodovati, zato je potrebno otroke, predvsem pa njihove starše nanje ustrezno in pravočasno opozoriti. Agencija ob tem poudarja, da bi morale biti vsebine, ki utegnejo škodovati razvoju otrok do 12. leta starosti, skladno s 14. členom ZAvMS predvajane po 21. uri, pred njihovim predvajanjem pa bi morale biti objavljeno ustrezno akustično in vizualno opozorilo, med njihovim predvajanjem pa bi morale biti ves čas označene z ustreznim vizualnim simbolom. Izjema od tega pravila na podlagi četrtega odstavka 5. člena splošnega akta velja za informativne programske vsebine, pri katerih ob predvajanju za otroke potencialno škodljivih vsebin zadostuje opozorilo voditelja oddaje ali drugo ustrezno obvestilo pred njihovo objavo. Kot že rečeno pa mora izdajatelj programa upoštevati dejstvo, da je lahko ob zgodnji uri (npr. ob 19h) pred zasloni še večje število mlajših otrok, ki so izpostavljeni vsebinam, ki so primerne zgolj za starejše od 12 let (in jih je dovoljeno predvajati šele po 21. uri), zato je agencija mnenja, da mora izdajatelj pri predvajanju tovrstnih vsebin oziroma podajanju novic še vedno poskrbeti tudi za zaščito otrok na ustrezen način. Agencija je nadalje ugotovila, da navedba izdajatelja, da vse dosedanje navedbe v izjasnitvi opravičujejo, da je bila zadevna programska vsebina objavljena na način in v času, kot je bila, in da se s tem ni škodovalo razvoju otrok, ne drži. Kot je agencija že ugotovila, je bila zadevna programska vsebina predvajana na način, ki bi lahko škodoval razvoju otrok, saj so bili v zadevni oddaji predvajani prizori spolnosti brez pravočasne objave predhodnega opozorila voditelja ali drugega ustreznega opozorila. Agencija je ugotovila tudi, da je bila zadevna programska vsebina »Danes« uvrščena v najbolj gledan časovni termin ob uri, ko so bili pred televizijskimi zasloni tudi otroci. Pridobljeni podatki o gledanosti televizijskih programov podjetja AGB Nielsen, medijske raziskave, d.o.o. kažejo, da je zadevno oddajo »Danes« v času od 18:57:39 do 19:36:44, ko se je predvajalo tudi pet prizorov spolnosti, spremljalo v povprečju 259 otrok med 4. in 9. letom starosti oziroma 352 otrok med 4. in 14. letom starosti. Gledanost oddaje in ura, ob kateri je bila ta predvajana, torej potrjujeta smiselnost pravočasne objave ustreznega opozorila v skladu s četrnim odstavkom 5. člena splošnega akta.

Agencija ugotavlja, da je zaradi vsega do sedaj navedenega v obrazložitvi te odločbe jasno, da bi moral izdajatelj v zadevnem primeru pravočasno objaviti ustrezno opozorilo voditelja oddaje gledalcem oziroma drugo ustrezno opozorilo v skladu s četrnim odstavkom 5. člena splošnega akta.

Izdajatelj je ob koncu izjasnitve navedel še, da je objava podobnih in za otroke še manj primernih posnetkov v informativnih programskih vsebinah praksa v slovenskih in evropskih medijih, pri čemer ni podanih nobenih opozoril kljub temu, da se vsakodnevno objavljajo posnetki z bolj dramatično vsebino od predmetne, kot npr. posnetki vojn, trupel, smrti in obglavljen. Izdajatelj je izjasnitvi priložil tudi seznam spletnih mest, na katerih so objavljeni posnetki iz programskih vsebin drugih slovenskih medijev, ki so predvajali po izdajateljevem mnenju bistveno manj primerne prizore od predmetnega in naj bi bili tako neprimerni celo za mladoletnike.

V zvezi z navedbami izdajatelja, da je objava podobnih posnetkov v informativnih programskih vsebinah praksa slovenskih in evropskih medijev, kar izdajatelj skuša podkrepiti tudi s priloženimi spletnimi mesti, na katerih so dostopni nekateri primeri, agencija ugotavlja, da ti primeri niso del tega postopka in jih zato v njem tudi ne komentira.

Agencija na podlagi vsega zapisanega v obrazložitvi te odločbe ugotavlja, da izdajatelj informativne programske vsebine z naslovom »Danes«, predvajane dne 18. 11. 2014 v televizijskem programu Planet TV, ni predvajal v skladu s četrtem odstavkom 5. člena splošnega akta, saj v predvajani informativni programski vsebini pred predvajanjem prizorov, ki utegnejo škodovati razvoju otrok in mladostnikov, a so upravičeni s kontekstom, ni objavil ustreznega opozorila voditelja oddaje gledalcem oziroma drugega ustreznega opozorila, zato je agencija odločila kot izhaja iz izreka te odločbe.

Agencija ima na podlagi drugega odstavka 39. člena ZavMS pravico in dolžnost, da odredi ukrepe za odpravo nepravilnosti in pomanjkljivosti na način in v roku, ki ga sama določi. Agencija je pri odločitvi za določitev roka za odpravo nepravilnosti in pomanjkljivosti upoštevala težo ugotovljene nepravilnosti, izdajateljeve navedbe v izjasnitvi in zahtevnost priprave ukrepov oziroma vzpostavitve mehanizmov (na primer v obliki pravilnika ali navodil za ravnanje v primeru predvajanja prizorov, ki utegnejo škodovati razvoju otrok in mladostnikov, a so upravičeni s kontekstom, v informativnih programih, oziroma v kakšni drugi obliki), s katerimi bo izdajatelj zagotovil razširjanje svojega televizijskega programa v skladu s četrtem odstavkom 5. člena splošnega akta.

Agencija ob tem opozarja izdajatelja na določbo petega odstavka 29. člena ZIN, ki določa, da mora zavezanec o odpravljenih nepravilnostih takoj obvestiti inšpektorja, če je inšpektor odredil odpravo nepravilnosti in pomanjkljivosti ter zavezancu določil rok za njihovo odpravo.

Agencija je v postopku ugotovila, da stroški postopka niso nastali niti jih ni uveljavljala stranka sama, zato je agencija na podlagi petega odstavka 213. člena ZUP odločila tako, kot izhaja iz 5. točke izreka te odločbe.

V skladu s tretjim odstavkom 191. člena Zakona o elektronskih komunikacijah (Uradni list RS, št. 109/2012 in 110/2013, v nadaljnjem besedilu; ZEKom-1) sta odločba ali drug posamičen akt agencije v upravnem postopku dokončna, razen če ZEKom-1 ne določa drugače. Zaradi navedenega pritožba zoper to odločbo ni možna, dovoljeno pa je sprožiti upravni spor.

Pravni pouk:

Zoper to odločbo je v skladu s 192. členom ZEKom-1 mogoče sprožiti upravni spor v roku 30 dni od njene vročitve. Upravni spor se sproži s tožbo, ki se vloži pri Upravnem sodišču Republike Slovenije, Fajfarjeva 33, 1000 Ljubljana.

odgovorna oseba:
Igor Žabjek
pooblaščen uradna oseba agencije

Vročiti: Antenna TV SL d.o.o., Stegne 19, 1000 Ljubljana, vročitev po ZUP